

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. BLS-401-00940

Den 1. oktober 2010

Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg har i brev af 11. august 2010 stillet følgende spørgsmål nr. 882 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Mette Gjerskov (S).

Spørgsmål nr. 882 (alm. del)

Vil ministeren i forlængelse af den tekniske gennemgang af overvågningsprogrammet for vandmiljø og natur 2011-15 og besvarelsen af MPU alm. del – samrådsspørgsmål CW, CX, CY og CZ den 18. juni 2010, fremlægge en skematisk redegørelse for, hvilke ændringer der er foretaget i det nationale overvågningsprogram for natur og miljø siden 2000, for så vidt angår stationsnet, besøgsfrekvenser og økonomi, idet redegørelsen ligeledes bedes omfatte havet, vandløb, søer, grundvand samt terrestrisk natur (sidstnævnte så vidt muligt underopdelt)?

Svar

Den 7. september 2010 svarede jeg i et foreløbigt svar på spørgsmål 882, at jeg ville eftersende det endelige svar inklusiv den skematiske redegørelse for, hvilke ændringer der er foretaget i det nationale overvågningsprogram for natur og miljø siden 2000.

Jeg fremsender hermed den endelige besvarelse på spørgsmål 882.

Med strukturreformen i 2007 overgik amternes overvågningsindsats til staten. Ansvaret og den primære varetagelse af overvågningen blev placeret i By- og Landskabsstyrelsen med tilhørende 7 miljøcentre.

I forbindelse med daværende miljøministers samråd i december 2006 om kommunalreformen blev det oplyst, at det ikke var muligt at opgøre amternes samlede budget for overvågningen. I forbindelse med reformen blev der fastlagt et budget på 275 mio. kr. til overvågningen.

Miljøministeriet har videreført denne budgetramme til overvågningsprogrammet dog korrigeret for de udmeldte statslige effektiviseringskrav i perioden 2007-2010. Tilsvarende er det nye NOVANA 2011-2015 tilrettelagt efter en økonomisk ramme svarende til 2007-budgettet for programmet, men fremskrevet til 2011-priser og korrigeret for de udmeldte statslige effektiviseringskrav i perioden. Den økonomiske ramme for overvågningsprogrammet i 2011 vil derfor som udgangspunkt være på 258 mio. kr.

Der har fra 2000 og frem til i dag været gennemført tre revisioner af overvågningsprogrammet. I 2004 blev der udarbejdet et nyt program for perioden 2004-2009. Dette program blev tilpasset ved en midtvejsevaluering i 2007 og efterfølgende i 2009 forlænget til 2010. Miljøministeriet har netop sendt et forslag til nyt program for perioden 2011-15 i offentlig høring.

Det nye overvågningsprogram er tilrettelagt og målrettet efter at tilvejebringe viden om naturen og miljøet, som kan understøtte gældende forvaltningsmæssige overvågningsforpligtelser i forhold til den danske natur- og miljøpolitik og lovgivning, EU-direktiver og relevante internationale konventioner.

Overvågningsprogrammet er i forbindelse med de tre revisioner tilpasset nye forvaltningsmæssige behov. Det nye program 2011-15 er f.eks. udformet efter at understøtte de kommende vand- og naturplaner, hvilket har betydet væsentlige ændringer i forhold til det foregående program. Tidligere var overvågningen rettet mod at skabe et nationalt overblik over tilstanden og udviklingen i naturen og miljøet i Danmark. Det nye overvågningsprogram er behovsorienteret, og med de kommende vand- og naturplaner er der f.eks. behov for ny viden om områder, som indgår i planerne, men som ikke tidligere er blevet overvåget eller områder, som er i risiko for ikke at opfylde miljømålene. Hvis ikke der skaffes nye data på disse områder, kan de ikke behandles i næste generation af vand- og naturplaner. Det betyder, at der i det nye overvågningsprogram 2011-15 er behov for en bredere geografisk dækning af overvågningen i Danmark. Overordnet set er det nye program for 2011-15 derfor tilrettelagt efter at omprioritere den intensive overvågning i områder med god viden om tilstand og udvikling i natur og miljø til fordel for at indhente ny viden i områder, hvor der i dag ikke er viden eller begrænset viden.

Delprogrammet for arter og naturtyper er i det nye forslag til overvågningsprogram 2011-15 udvidet med en række nye arter og naturtyper. Dette har været muligt, fordi der tilføres flere ressourcer til programmet og ved at ændre den intensive overvågning til ekstensiv overvågning af f.eks. naturtyper, der ændres meget langsomt, som f.eks. skov, og ændre antal prøvefelter per station i overvågningen. Det giver mulighed for at udvide overvågningen af antal naturtyper med 32, hvoraf de 16 overvåges i delprogrammet for arter og naturtyper, mens de resterende 16 overvåges i delprogrammerne for overfladevand. Overvågningen af ynglefugle er udvidet med 17 ynglefugle i forhold til Fuglebeskyttelsesdirektivet, mens 16 nye arter overvåges i forhold til Habitatdirektivet.

Delprogrammet for søer er i det nye forslag til program bredt ud geografisk med overvågning af flere søer, som der ikke før var viden om, eller hvor miljøtilstanden ikke er opfyldt, og som indgår i de kommende vand- og naturplaner. I det nye program overvåges der fremover 18 søer intensivt og frekvensen i den intensive overvågning er for nogle parametre nedsat. Det giver til gengæld mulighed for at øge overvågningen af søer i den ekstensive overvågning fra ca. 1.000 til 2.500 søer. Overvågningen af miljøfremme-

de stoffer er også opprioriteret, således at der overvåges for miljøfremmede stoffer i ca. 250 søer.

Tilsvarende gælder det for forslaget til delprogram for vandløb, at der i forhold til vand- og naturplanerne er behov for nye viden om vandløb, der indgår i de kommende vand- og naturplaner. Der er enten tale om at overvåge vandløb, hvor der i dag ikke er viden eller operationel overvågning af vandløb, hvor miljøtilstanden ikke er opfyldt. Den nye viden tilvejebringes ved at øge antallet af ekstensive vandstationer fra ca. 900 til ca. 5.700. Dette er muligt og fagligt forsvarligt ved at nedsætte frekvensen på nogle parametre i den intensive overvågning. Overvågningen af miljøfremmede stoffer er opprioriteret, således at de overvåges i 35 vandløb.

I forbindelse med de kommende vand- og naturplanerne har det vist sig, at vidensniveauet om de marine områder ikke i alle tilfælde er tilstrækkelig til at beregne indsatsbehov. De marine områder er derfor opdelt i tre typer af områder. V1-områder, hvor viden er tilstrækkelig som følge af mange års overvågning, og V2-områder, hvor vidensniveauet ikke er fuldt tilstrækkeligt til at beregne indsatsbehovet og endelig V3-områder, hvor der kun i begrænset omfang er viden. Det nye overvågningsprogram er tilrettelagt efter at tilvejebringe den manglende viden i V3- og V2-områderne. Igennem modellering vil der i det nye program blive tilvejebragt den manglende viden om V3-områderne. Tilsvarende vil viden om V2-områderne blive opgraderet igennem modelleringen af V3-områderne og øget overvågning af V2-områderne.

Endelig er det nødvendigt at tilpasse overvågningen af grundvandet efter, at flere af grundvandsforekomsterne er i risiko for ikke at opfylde miljømålene i vand- og naturplanerne, og derfor skal overvåges med operationelt overvågning. Overvågningen af grundvandsforekomsterne bliver derfor bredt ud i det kommende program, således at flere forekomster i risiko for ikke at opfylde miljømålene i vand- og naturplanerne overvåges.

Samlet set gør omlægningen af programmet for 2011-15 det vanskeligt at sammenligne ændringer på antal stationer og frekvenser i forhold til tidligere programmer, fordi det nye antal stationer og frekvenser er tilpasset de nye behov, som følger af vand- og naturplanerne.

I vedlagte bilag har BLST oplistet de væsentlige ændringer i stationsnet og frekvens for delprogrammerne for havet, vandløb, søer, grundvand og terrestrisk natur i forbindelse med de 3 revisioner af programmet siden 2000.

Karen Ellemann

/

Helle Pilsgaard